

Személyes beadás

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>IV/718-4/2015</i>	
Érkezett: <i>2015 ÁPR 29.</i>	
Pótdány: <i>5</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>Ø</i> db	<i>H</i>

A tisztelt Alkotmánybíróság részére

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

*alkotmányjogi panasszal kapcsolatos
hiánypótlása*

Gutermuth Miklós Endre

[REDACTED]

felperesnek

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] i [REDACTED] ő
[REDACTED] n [REDACTED] g
[REDACTED], [REDACTED] i [REDACTED]

a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt
24.P.21.476/2013 ügyszámon első fokon
és a Fővárosi Törvényszék előtt
43.Pf.637.224/2014 ügyszámon másod
fokon folyamatban volt öröklési
szerződéses jogvitával kapcsolatban

Ügyszám: IV/718.3/2015.

Tárgy: A Kúria 3/2012. PJE számú határozata alkotmány-ellenességének megállapítása, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú és a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéleteinek megsemmisítése iránt benyújtott alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hiánypótlás

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

Guthermuth Miklós Endre ( ) korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőiként – hivatkozással a t. Alkotmánybíróság 2015. március 31. napján kézhez vett, IV/718.3/2015. ügyszámú hiánypótlásra felhívó levelére – az alábbiakat adjuk elő.

1. Guthermuth Miklós Endre (a továbbiakban: Ügyfelünk) személyes érintettségét igazolja, hogy a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéletével lezárt perben felperes volt. A Budai Központi Kerületi Bíróság – első fokon meghozott - 24.P.21.476/2013/17. számú és Fővárosi Törvényszék – másod fokon meghozott – 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéletét alkotmányjogi panaszunkhoz korábban 2. és 3. számú mellékletként csatoltuk.

A másodfokú ítéletet 2014. december 29. napján vettük kézhez. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 31.§ (1) bekezdése alapján tehát az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtottuk be.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §), ugyanis a Kúria 3/2012. PJE számú határozatának harmadik monda sérti – az Alaptörvény egyéb, a későbbiekben hivatkozott rendelkezései mellett – Ügyfelünknek az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított **örökléshez való jogát**, valamint az Ügyfelünkkel 1995. július 20. napján öröklési szerződést kötő néhai Vég helyi Sándornénak. (a továbbiakban: Örökhagyó) a **tulajdonhoz való jogát**, mint alkotmányos alapjogokat.

A Kúria 3/2012. PJE számú határozatának a harmadik mondata a következő:

„A tanú személyének magából az okiratból megállapíthatónak kell lennie.”

A Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú ítélete és Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítélete (a továbbiakban együtt: bírói döntések) érdemben a 3/2012. PJE számú határozat alaptörvény-ellenesen meghozott harmadik mondatán alapul. A 3/2012. PJE számú határozat, valamint az arra figyelemmel és azzal összhangban meghozott bírói döntések alapján Ügyfelünknel az örökléshez való jog lényeges sérelme következett be, amellyel együtt járt az Örökhagyó tulajdonhoz való jogának lényeges sérelme is. A bírói döntések és az azok alapjául szolgáló 3/2012. PJE számú határozat Alaptörvénnyel való összhangjáról tehát a tisztelt Alkotmánybíróságnak feltétlenül szükséges lenne döntenie.

2. Továbbra is kérjük az Alkotmánybíróságtól a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését is

Előadjuk, hogy Ügyfelünk és felesége, valamint két kiskorú gyermekük évek óta a perbeli Ingatlanban élnek, más lakásingatlanuk nincsen. A végrehajtás foganatosítása esetén lakhatásuk nem lenne megoldott.

A felfüggesztés iránti kérelmünk indoka, hogy a végrehajtás foganatosítása lényegesen nagyobb érdeksérelmet okozna Ügyfelünknek és családjának, mint amilyent a végrehajtást felfüggesztő határozat okoz a [REDACTED] [REDACTED].

Bízunk kérelmünk pozitív elbírálásában, ugyanakkor előadjuk, hogy kérelmünk esetleges elutasítását követően a [REDACTED] [REDACTED] a végrehajtás felfüggesztése okán hátrány nem érné.

Kérjük tehát a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy - a fentiek figyelembevételével - a végrehajtást az Abtv. 54. § (4) bekezdése alapján felfüggeszteni szíveskedjen.

3. A korábbi alkotmánybírói gyakorlat felhasználhatósága

Az Alkotmánybíróság 42/2005 (XI. 14.) AB határozatában mondta ki, mintegy precedens jelleggel, azt, hogy az Alkotmánybíróság hatáskörrel rendelkezik a Kúria jogegységi határozatai alkotmányellenességének, Alkotmánnyal (a továbbiakban itt is: alaptörvény-ellenesség, illetve Alaptörvény) való összhangjának vizsgálatára.

Rögzítette, hogy az Alkotmánybíróság védelmet biztosít a bírói hatalom önálló jogszabály-értelmezésének (quasi normaalkotó tevékenységének). Kimondta továbbá, hogy a „bírói jogalkotás” kizárólag addig nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével, „amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezésén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és közvetlenül a jogalkotás funkcióját)”.

Alaptörvény-ellenesség valósul meg, ha a Kúria túllépi a jogértelmezés kereteit, és tartalmilag új normát alkot.

„A jogértelmezés alapszabálya, hogy az csak a jogszabály tartalmának feltárását célozhatja, nem vezethet a jogszabály tartalmának módosításával ... kiegészítésével új szabály meghatározására. Ez sérti a hatalmi ágak megosztásának elvét.”

A jogegységi határozatok alkotmányjogi panasz alapján történő vizsgálatának lehetőségét az Abtv. 37. § (2) bekezdése kifejezetten is rögzíti, amely szerint: „Az Alkotmánybíróság ... alkotmányjogi panasz alapján ... felülvizsgálja ... az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységi határozatoknak az Alaptörvénnyel ... való összhangját.”

4. **A hiánypótlás keretében indítványunkat alaptörvényi rendelkezésenként részletesen indokoljuk.**

A tisztelt Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívásában foglaltaknak megfelelően kérelmünket részletesen indokoljuk azzal a kiegészítéssel, hogy természetesen az indokolások összefüggnek, egész egységként értelmezendők.

5. **Az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezései**

Az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondata:

„Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg.”

Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése:

„Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.”

Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének első mondata:

„A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.”

Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése:

„A Kúria .....biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

Az Alaptörvény B) cikke:

„Magyarország független, demokratikus jogállam.”

Az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdése:

„A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény **állapítja meg**. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése:

„Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.”

6. A 3/2012. PJE számú határozata (a továbbiakban: Jogegységi határozat) alaptörvény-ellenességének okai

A Jogegységi határozat harmadik mondata sérti az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit, az alábbiak szerint.

Az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondata szerint:

„Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály **állapíthat meg**.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondatában foglalt rendelkezést.

Indokolás

Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvényen kívül csak jogszabály állapíthat meg. Tekintettel arra, hogy a Kúria határozatai az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése alapján nem minősülnek jogszabálynak, amennyiben a Kúria valamely határozatával mégis új általánosan kötelező magatartási szabályt alkot, akkor szükségszerűen megsérti az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondatában foglaltakat.

Lényeges tény, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése alapján a Kúria jogegységi határozatai a bíróságokra nézve kötelezőek, azoktól a bíróságok nem térhetnek el. Tehát a jogegységi határozatok a bírói gyakorlatban általánosan kötelező erővel jutnak érvényre, de új magatartási szabályt nyilvánvalóan nem állapíthatnak meg, hiszen kizárólag a jogalkalmazás egységesítése céljából születnek, és a kontinentális jogrendszer sajátosságainak megfelelően az írott jog magyarázatát, jogértelmezést tartalmaznak.

A Jogegységi határozatban - annak harmadik mondatában - a Kúria túllépte a jogértelmezés kereteit, és tartalmilag új normát (új alaki érvényességi feltételt) alkotott.

A Jogegységi határozat tárgya a végrendelet (és az öröklési szerződés) tanújának aláírása. **A Kúria – ebben a tekintetben igen helyesen - értelmezte az aláírás fogalmát.** Rögzítette, hogy az aláírás lényege, hogy közvetlenül az aláírótól származzék. Aláírás alatt a Kúria szerint is az egyénre jellemző „szokásos aláírás”-t **kell érteni, mely az aláíró tanú által kialakított egyedi aláírás formát és aláírás képet jelent.**

Ez eddig valóban jogértelmezési rendelkezés, a jogalkalmazás egységesítését szolgáló iránymutatás.

A fenti jogértelmezésen – tehát az aláírásnak az aláírásról rendelkező egyéb jogszabályokban és az emberi-társadalmi köztudatban általános és azonos jelentésének, értelmének a rögzítésén - túlmenően **azonban a Kúria azt is kimondta, hogy végrendelet (és az öröklési szerződés) esetén a tanú személyének magából az okiratból megállapíthatónak kell lennie.**

Figyelembe véve a régi Ptk. (és az azzal lényegileg e tekintetben megegyező tartalmú új Ptk.) szabályait, amelyek **ilyen alaki érvényességi feltételt sem a végrendeletnél, sem az öröklési szerződésnél nem tartalmaznak, a Kúria által megállapított többletkövetelmény egyértelműen új alaki érvényességi feltételnek minősül.**

A régi Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti, hogy az írásbeli magánvégrendelet (és a régi Ptk. 656. §-a alapján az öröklési szerződés) érvényességi kelléke – többek között -, hogy a végrendeletet két tanú – e minősége feltüntetésével – aláírja. A Kúria is úgy értelmezi az aláírás fogalmát, hogy az az egyénre jellemző „szokásos aláírás”, amely nem egyezik meg a névkiírással. Köztudomású tény, hogy a felnőtt emberek többségének az aláírása olvashatatlan vagy csak nehezen olvasható.

A Kúria aláírás fogalom értelmezését is figyelembe véve tehát a tanú aláírása akkor felel meg az általánosan kötelező magatartási szabályt előíró jogszabálynak – nevezetesen a Ptk.-nak -, ha a tanú saját (egyébként akár olvashatatlan vagy nehezen olvasható) aláírásával látta el az okiratot, és az okiraton feltüntette (vagy feltüntették) tanúi minőségét.

A **Jogegységi határozatnak** – az álláspontunk szerint alaptörvény-ellenes – harmadik mondatában megállapított többlet feltétel viszont **azt kívánja meg, hogy a tanú neve (vagy a személye) magából a magánvégrendeletből, illetve az öröklési szerződésből, további bizonyítást nem igénylő módon, egyértelműen megállapítható, azonosítható legyen. Ilyen alaki érvényességi feltételt azonban jogszabály soha nem tartalmazott és most sem tartalmaz.**

Azzal, hogy a Kúria a Jogegységi határozatában kimondta, hogy a tanú személyének magából az okiratból ki kell tűnnie, általánosan kötelezővé tette a bíróságok számára, hogy olvashatatlan aláírással rendelkező tanú esetén az írásbeli magánvégrendeletet (öröklési szerződést) a jogszabályi feltételeken túlmenően csak és kizárólag akkor fogadhatják el alakilag érvényesnek, ha a tanú aláírásán kívül a neve is szerepel. Ezzel a Kúria a Ptk. rendelkezéseihez képest új alaki többlet érvényességi feltételt alkotott, és ezzel megsértette az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdés első mondatában foglalt rendelkezést.

Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerint:

„**Jogszály** a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Indokolás

Tekintve, hogy

- általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvényen kívül csak jogszály írhat elő;
- a jogszályok teljes körű felsorolását az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése tartalmazza;
- a Kúria jogegységi határozata nem jogszály;
- **a Kúria nem jogalkotó szerv**, határozatai a jogszályok taxatív felsorolásában nyilvánvalóan nem szerepelnek (a hatalommegosztás elvére tekintettel nem is szerepelhetnek);

ennek ellenére **a Kúria mégis teljes mértékben új általánosan kötelező magatartási szabályt (alaki érvényességi feltételt), „quasi jogszályt” alkotott, és ezzel megsértette az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdésében foglaltakat.**

Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének első mondata szerint:

„A bíróságok **igazságszolgáltatási** tevékenységet látnak el.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének első mondatában foglalt rendelkezést.

Indokolás

Az Alaptörvény egyértelműen rögzíti, hogy a bíróságok, mint jogalkalmazó szervek, a hatalommegosztás rendszerében igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Azzal, hogy a Kúria a Jogegységi határozatában a Ptk.-ban **nem szereplő, új alaki érvényességi feltételt határozott meg, tartalmilag jogalkotási tevékenységet látott el, és ez egyértelműen sérti a bíróságoknak az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésében meghatározott egyértelmű feladatkörét.**

Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint:

„A Kúria .....biztosítja a bíróságok **jogalkalmazásának egységét**, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezést, miszerint a Kúria jogegységi határozatait a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében alkotja.

Indokolás

A Kúria a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében alkotja jogegységi határozatait. A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatában **túllépte a jogalkalmazás egységét biztosító jogértelmező jogkörének az Alaptörvényben biztosított kereteit**. A jogértelmezés kizárólag a jogszabály tartalmának feltárását célozhatja, **jogértelmezés címén a jogszabályból nem következő új elem** – ráadásul a szerződés érvénytelenségét maga után vonó új alaki érvényességi feltétel – **nem határozható meg, ezért a Jogegységi határozat harmadik mondata sérti az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében foglaltakat**, miszerint a jogegységi határozatok megalkotásának alapvető célja az Alaptörvény szerint nem új normatív (érvényességi) feltételek megalkotása, hanem a jogalkalmazás egységének biztosítása.

Az Alaptörvény B) cikke szerint:

„Magyarország független, demokratikus **jogállam**.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság elvét.

Indokolás

A jogállamiság és a Magyarországon uralkodó kontinentális jogrendszer alapvető követelménye, hogy **a közhatalmat nyilvános és írott jogszabályok tartalmának megfelelően**, és a jogszabályokban rögzített eljárások keretében arra feljogosított személyek és szervezetek **gyakorolják**. Amennyiben egy alkotmányos szerv túllépi a hatalommegosztás elvén alapuló, Alaptörvényben rögzített feladatkörét, akkor – az Alaptörvény egyéb rendelkezéseinek sérelme mellett – megsérti a jogállamiság elvét is. **A Kúria, mint jogalkalmazó szerv tehát azzal**, hogy Jogegységi határozatának harmadik mondatában tartalmilag jogalkotási tevékenységet látott el, és az írásbeli magánvégrendeletre, valamint az öröklési szerződésre a tanú aláírásával kapcsolatban **olyan az általa is helyesen értelmezett általános aláírás fogalomtól eltérő, a nyilvános és írott jogszabályokban nem szereplő érvényességi feltételt határozott meg** (nevezetesen, hogy tanú aláírásából a teljes nevének kiolvashatónak kell lennie, ha pedig nem kiolvasható, akkor a magánvégrendeletben, illetve az öröklési szerződésben kell szerepelnie), **amely a köztudatban ettől eltérően él**, és amelyet a jogszabályok címzettjeinek jelentős része – köztük a laikus, de jogszabálykövető természetes személyek döntő többsége - nem ismer vagy más tartalommal ismer, megsértette **az Alaptörvény Alapvetés B) cikkében foglalt jogállamiság elvét.**

Az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdése szerint:

„A magyar állam működése a **hatalom megosztásának elvén** alapszik.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Indokolás

Az Alaptörvényben deklarált hatalommegosztás elvének érvényesülése a jogállamiság, jobbiztonság és a demokratikus államberendezkedés alapvető garanciája.

A hatalommegosztás elvének megfelelően az Alaptörvény meghatározza az egyes alkotmányos szervek feladatkörét, amelynek célja a törvényhozói, a bírói és a végrehajtó hatalom egymástól való elkülönülése. **A bíróságok Alaptörvényben rögzített feladatköre egyértelműen az igazságszolgáltatás**, tehát a bíróságok jogalkotási tevékenységet nem láthatnak el.

A Kúria azzal, hogy a Ptk.-ban nem szereplő új alaki érvényességi feltételt alkotott, tartalmilag jogalkotási tevékenységet látott el, és ezzel megsértette az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglaltakat.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat **törvény állapítja meg**. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Indokolás

Az alapvető jogokat a régi Alkotmány XII. fejezete rögzítette, jelenleg az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” elnevezésű részében szerepelnek.

Alapvető jogokra vonatkozó szabályokat csak és kizárólag törvény állapíthat meg, amelyből egyenesen következik, hogy **alapvető jog** – úgymint a lentebb részletezett tulajdonhoz, illetve örökléshez való jog – szintén csak és **kizárólag törvényben** - az Alaptörvényben rögzített konjunktív feltételek fennállása esetén - **korlátozható**.

Új (a jogszabályban nem szereplő) alaki érvényességi feltétel beiktatása semmiképpen nem tekinthető az írott jog értelmezésének, az tartalmilag jogalkotásnak minősül, és ilyen szabályt csak jogszabály - alapvető jog esetén csak törvény - tartalmazhat.

Egy új alaki érvényességi feltétel beiktatása a legmagasabb fokú szigorításnak, korlátozásnak tekintendő, hiszen ennek hiányában a szerződés nem minősül érvényesen létrejöttnek, és nem válthatja ki a hozzáfűzött joghatásokat, annak ellenére, hogy a felek akarata e joghatások kiváltására irányult.

Különös súllyal értékelendő ez a kérdés az írásbeli magánvégrendelet (öröklési szerződés) esetében, hiszen a **favor testamenti elve érvényesülésének egyetlen korlátja a szerződés esetleges alaki szempontú érvénytelensége.** (A favor testamenti elve a szerződés alaki érvényességi kelleit nem pótolhatja.)

A Kúria azzal, hogy Jogegységi határozatában alaptörvény-ellenesen új alaki érvényességi feltételt határozott meg, alaptörvény-ellenes módon megszigorította, korlátozta az örökhagyó tulajdonhoz és az örökös örökléshez való jogát, és megsértette az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat.

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése:

„Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.”

A Kúria a Jogegységi határozat harmadik mondatával megsértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat.

Indokolás

A tulajdonhoz és az örökléshez való jog alapjog. Az alapjogokat az Alaptörvény fokozott védelemben részesít azért, hogy kötelezően előírja törvényi szintű szabályozásukat. A tulajdonhoz való jog magában foglalja a birtokláshoz, a használatához és a hasznok szedéséhez való jogot, valamint a rendelkezési jogot.

A rendelkezési jog az élők közötti és a halál esetére szóló rendelkezési jogot egyaránt takar. **Bármely tulajdonosi részjogosítvány sérelme esetén sérül a tulajdonhoz való jog, mint alkotmányos alapjog.**

A Jogegységi határozat harmadik mondata az örökhagyó halál esetére szóló rendelkezési jogának feltételeit akként szigorítja, hogy a végintézkedés érvényességét (a végakarát érvényre jutását) egy alaptörvényesen-megalkotott, sem a Ptk.-ban, sem más törvényben nem szereplő alaki többlet érvényességi feltétel meglététől teszi függővé, ezzel gátját képezi annak, hogy az örökhagyó tulajdonnal való rendelkezési joga érvényre jusson, és súlyosan megsérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tulajdonhoz való jogot is.

Másrésről az örökléshez való jog sérelme is megvalósul. Az örökléshez való jog törvényen vagy végintézkedésen (pl.: írásbeli magánvégrendelet vagy öröklési szerződés) alapulhat. Azzal, hogy a Jogegységi határozat harmadik mondata az írásbeli magánvégrendelet és öröklési szerződés esetén az örökléshez való jog érvényesülését egy csupán jogegységi határozatban szereplő, a törvényi szabályokon túlmenő, új alaki többlet érvényességi feltétel meglététől teszi függővé, meggátolja, hogy az örökös az öröklési szerződés alapján jog szerint őt megillető örökséghez hozzájusson, megsérti tehát az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított örökléshez való jogot, mint alkotmányos alapjogot is.

7. A bírói döntések alaptörvény-ellenességének okai

Az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondata szerint:

„Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett **jogszabály állapíthat meg.**”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondatában foglaltakat.

Indokolás

A 2. és 3. számú mellékletként csatolt **bírói döntések maguk is alaptörvény-ellenesek, hiszen olyan Jogegységi határozatra alapítják érdemi döntésüket, amely Alaptörvénybe ütköző módon határoz meg új általánosan kötelező magatartási szabályt (új normát).**

A jelen ügyben a peres eljárás során nem volt vitás sem az Örökgyó tényleges akarata, sem pedig a tanúk személye. (A tanúk neve alatt egyébiránt lakcímük is szerepel.)

A bíróságok a felperesi kereset elutasítását kizárólag a hivatkozott Jogegységi határozatra alapították, mivel a Jogegységi határozatot kötelezően alkalmazni kényszerültek. Ez alapján – bár a jelen ügyben a tanúk személye egyáltalán nem volt vitás -, tekintettel arra, hogy az egyik tanú aláírásából nem olvasható ki a neve, és neve az okiratban külön nem szerepel, az Öröklési szerződés alaki érvénytelenségét állapították meg.

Amint már többször előadtuk a régi Ptk. nem tartalmazott (és az új Ptk. sem tartalmaz) olyan alaki érvényességi feltételt, amely szerint olvashatatlan aláírással rendelkező tanú esetén az írásbeli magánvégrendelet (öröklési szerződés) alaki érvényességéhez szükség lenne a tanú nevének kiírására is.

Megjegyezzük továbbá, hogy a perrel érintett Öröklési szerződés 17 évvel a szóban forgó Jogegységi határozat megszületését megelőzően (1995-ben) jött létre, valamint az Örökgyó maga is a Jogegységi határozat megszületése előtt egy évvel, 2011-ben halt meg.

A Jogegységi határozat által meghatározott új alaki érvényességi feltételt tehát a bíróságok évtizedekkel korábban keletkezett szerződésekre is alkalmazni kényszerülnek. Ez a visszás és a jogbiztonságot súlyosan sértő helyzet az Alaptörvény sérelme miatt következett be, hiszen a Kúria az Alaptörvény alapján jogértelmezésre jogosult, és nem jogalkotásra.

Egy jogértelmezés címén, nem jogalkotó szerv által alaptörvény-ellenesen megalkotott új általánosan kötelező magatartási szabály álláspontunk szerint nem alkalmazható sem a meghozatalát követően, sem pedig a meghozatalát megelőző időszakra visszaható hatállyal.

A Jogegységi határozat harmadik mondatában alaptörvény-ellenesen meghatározott új alaki érvényességi feltételt a bíróságok tartalmilag jogszabályként – a helyzetet súlyosbítja, hogy ráadásul visszaható hatállyal – alkalmazták, a meghozott bírói döntések sértik az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdésének első mondatában foglaltakat.

Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerint:

„**Jogszabály** a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdésében foglaltakat.

Indokolás

Rendkívül lényeges körülmény, hogy az írásbeli magánvégrendelet (és az öröklési szerződés) ügyvédi ellenjegyzéshez nem kötött, azt laikus emberek is megszerkeszthetik, és megköthetik a nélkül, hogy ügyvéd látta volna.

A szerződéseknek a jogszabályi előírásoknak kell megfelelniük, ez a köztudatban is így él. A jogszabályokat bárki megismerheti a hivatalos lapokból, tájékozódhat azok időbeli hatályáról.

Nem várható el laikus emberektől, hogy a szerződések érvényességi feltételeit illetően tekintettel legyenek, és az Alaptörvény alapján nem is kell tekintettel lenniük, a jogszabályokon túlmenően a jogegységi határozatokban meghatározott további feltételekre is.

Ugyanúgy nem várható el egy ügyvédtől sem, hogy a szerződés megkötésénél a „jövőbe lásson” és tekintettel legyen, és hangsúlyozzuk, hogy az Alaptörvény alapján nem is kell tekintettel lennie egy 17 évvel később megszülető Jogegységi határozatban meghatározott új alaki érvényességi feltételre.

Figyelemmel arra, hogy a Kúriának a bíróságok által kötelezően alkalmazandó Jogegységi határozata alaptörvény-ellenesen határozott meg új alaki érvényességi feltételt, valamint arra, hogy a bíróságok erre az új alaki érvényességi feltételre alapozva utasították el a felperes keresetét, vagyis a bíróságok az alaptörvény-ellenes rendelkezést 17 évre visszamenőleg quasi jogszabályként alkalmazták, a bíróságok ítéleteikben megsértették Alaptörvény T) cikk (2) bekezdésében foglaltakat.

Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének első mondata szerint:

„A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésének első mondatában foglaltakat.

Indokolás

A demokratikus államberendezkedés esszenciális eleme a hatalommegosztás rendszere. Az állampolgárok jogbiztonságba vetett hitének megőrzéséhez elengedhetetlen a fékek és egyensúlyok rendszerének megvalósulása, a törvényhozó, igazságszolgáltató és végrehajtó hatalmi ágak egymástól való elkülönülése.

A jelen ügyben az a helyzet állt elő, hogy Ügyfelünk a szerződés alapján őt megillető Ingatlantól – az ügyvéd előtt megkötött, és a hatályos jogszabályokra figyelemmel mind a szerződő felek, mind az ügyvéd által érvényesnek tartott (vagy hitt) szerződés alapján az **Örökhagyónak 16 éven keresztül nyújtott tartást követően** - azért esett el, mert 17 évvel az Öröklési szerződés megkötése (és egy évvel az Örökhagyó halála) után, a Kúria, mint jogalkalmazó szerv alaptörvény-ellenesen új alaki érvényességi feltételt alkotott, amelynek a **17 évvel korábban megkötött Öröklési szerződés** nem felelt meg. A hagyatéki eljárást követő bírósági eljárás során a bíróságok, figyelemmel a Kúria által időközben meghozott jogegységi határozatra, az abban megfogalmazott új érvényességi feltétel hiányára, kizárólag arra tekintettel, hogy a Kúria határozata a bíróságokra kötelező – „kénytelenek voltak” (ez a másod fokon eljáró bíróság érdemben is csak „többségi döntéssel” meghozott ítéletének az indokolásában így szerepel) az egyébként minden tekintetben mind alakilag, mind tartalmilag mindenben érvényes Öröklési szerződés érvénytelenségét megállapítani.

Az alaptörvény-ellenesen új, a Ptk. rendelkezéseihez képest többlet alaki érvényességi feltételt tartalmazó Jogegységi határozatra alapított bírói döntések szükségszerűen alaptörvény-ellenesek – és sértik többek között az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdését is - függetlenül attól, hogy a bíróságok azt mindaddig, amíg ez a Jogegységi határozat érvényben van, alkalmazni kötelesek.

Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint:

„A Kúria .....biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezést, miszerint a Kúria jogegységi határozatait a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében alkotja.

Indokolás

Figyelemmel arra, hogy a Kúria jogegységi határozatait a jogalkalmazás egységének megeremtése érdekében alkotja, és nem feladata a jogalkotás, a jogegységi határozatok nem szolgálhatnak új alaki érvényességi feltétel megalkotásának alapjául, így a bírósági döntések, amelyek a Kúria által Jogegységi határozatban alaptörvényellenesen megalkotott új normán alapulnak, sértik az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének fent hivatkozott rendelkezését.

Az Alaptörvény Alapvetés B) cikke szerint:

„Magyarország független, demokratikus jogállam.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság elvét.

Indokolás

A jogállamiság elvére tekintettel, az állampolgár alappal bízhat abban, hogy a jogszabályban rögzített egyértelmű érvényességi feltételek figyelembe vételével megkötött szerződése érvényesen létrejött. **Sérti az Alaptörvény Alapvetés B) cikkében rögzített jogállamiság elvét és az ahhoz szorosan kapcsolódó jogbiztonság követelményét, hogy a bírói döntések a Kúria által alaptörvényellenesen megállapított alaki érvényességi többlet-feltételt – különösen annak meghozatalától számítva 17 évre visszamenőleg - alkalmazták.**

Az Alaptörvény Alapvetés C) cikkének (1) bekezdése szerint:

„A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Indokolás

A demokratikus államberendezkedés esetében alapvető követelmény, hogy a hatalmi ágak megosztása ne csak az Alaptörvényben rögzített elvként jelenjen meg, hanem a gyakorlatban, az állampolgárok számára érzékelhetően is megvalósuljon. Tipikusan egy olyan jelentőségű elvről van szó, amely megvalósulása esetén a demokráciába vetett hitet megerősíti, hiánya esetén azonban megrendíti azt. **Tekintve, hogy a jelen ügy tárgyát képező Öröklési szerződést a bíróságok egy - ugyan felsőbb szintű, de szintén - jogalkalmazó szerv által alaptörvény-ellenesen megalkotott alaki érvényességi feltétel hiányára alapozva nyilvánították érvénytelennek, a bírói döntések ezúton megsértették az Alaptörvény Alapvetés C) cikk egy bekezdésében deklarált hatalommegosztás elvét is.**

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

Indokolás

Jelen ügyben az Öröklési szerződés a Ptk. szabályainak és a Jogegységi határozatban foglalt értelmező rendelkezéseknek (aláírás fogalom értelmezése) megfelelően jött létre. Az Öröklési szerződés csak a Jogegységi határozat harmadik mondatában megállapított – a jogszabályban foglaltakhoz képest további – érvényességi feltételnek nem felel meg.

A tulajdonhoz és az örökléshez való jogokra, mint alapjogokra vonatkozó részletszabályokat csak a Ptk. írhat elő, és a Kúria ezt az írott jogot értelmezi. **Öröklési szerződésre nézve új alaki érvényességi feltétel – a jogállami-jogbiztonsági szempontokat is figyelembe véve – csak a Ptk.-ban lenne előírható, mégpedig az időbeli hatály kezdő időpontjának a Ptk.-t módosító jogszabályban történő pontos megjelölésével.**

Megjegyezzük, hogy a Kúria által 2012-ben meghozott Jogegységi határozatban alaptörvényellenesen megállapított új alaki érvényességi feltételt a 2014. március 15. napján hatályba lépett új Ptk. a mai napig sem tartalmazza.

Az, hogy az Öröklési szerződés nem felel meg egy 17 évvel később a Kúria által jogegységi határozatban alaptörvény-ellenesen megállapított – a Ptk.-ban egyébként ma sem szereplő – alaki érvényességi feltételnek, jogszerűen nem vonhatja maga után az Öröklési szerződés alaki érvénytelenségét. Azok a bírói döntések tehát, amelyek az alaptörvény-ellenesen megalkotott új alaki érvényességi kellék hiányán alapulnak, sértik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat.

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerint:

„Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.”

A Kúria Jogegységi határozatának harmadik mondatán alapuló bírói döntések megsértették az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Indokolás

Jelen ügyben a szóban forgó 2012-es Jogegységi határozat az Örökhagyó halálát követően keletkezett. A feleknek tehát lehetőségük sem volt arra, hogy az Öröklési szerződést a Jogegységi határozat megszületése után esetleg módosítsák.

Az Öröklési szerződés a régi Ptk. 1995-ben hatályos szövegének megfelel (és megfelel a jelenleg hatályos új Ptk. szövegének is), a rajta szereplő aláírások megfelelnek továbbá a Kúria által a Jogegységi határozat meghozatala során végzett jogértelmezés eredményeképpen megalkotott aláírás fogalomnak.

A Ptk. az alaki érvényesség feltételeit explicite rögzíti, hiszen ezek hiányában a felek akaratnyilatkozata, ez irányú szándékuk ellenére, joghatások kiváltására nem alkalmas.

A Ptk.-ban kifejezetten és tételesen rögzített, az írásbeli magánvégrendeletre (öröklési szerződésre) vonatkozó alaki érvényességi feltételek között a tanú olvashatatlan aláírása esetére szóló névkiírási kötelezettség nem szerepel. Ez a külön alaki többlet érvényességi feltétel a Ptk. szabályaiból nem is következik, tekintve, hogy a Ptk. **olvasható és olvashatatlan aláírás között semmiféle különbséget nem tesz.** (Olvashatatlan és nehezen olvasható aláírás pedig aláírásként elfogadva hazánkban évszázadok, a világon évezredek óta léteznek.)

A Ptk. kifejezetten a tanú aláírását írja elő érvényességi feltételként, az aláírás helyett vagy azon túlmenően olyan új alaki érvényességi feltételt, amely a Ptk.-ban nem szerepel, semmiféle jogértelmezés, így a Kúria jogegységi határozata sem írhat elő.

Tekintve, hogy a bírói döntések az alaptörvény-ellenes alaki érvényességi feltétel hiánya miatt nyilvánították az Ügyfelünk által megkötött – egyébként érvényesen létrejött – Öröklési szerződést alaki szempontból érvénytelennek, és Ügyfelünk ennek következtében a bírói ítéletek szerint az Örökhagyó akarata ellenére az Ingatlan tulajdonjogát nem öröklő, a bírói döntések megsértették Ügyfelem örökléshez, valamint a néhai Örökhagyó tulajdonhoz (tulajdonnal való rendelkezéshez) való, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében deklarált alapjogát.

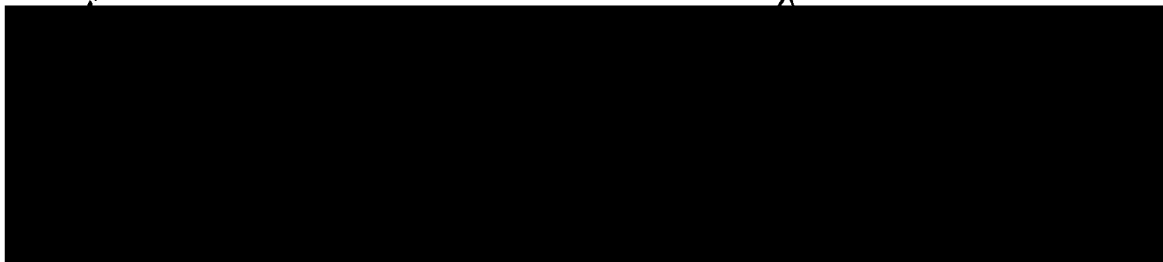

8. Előadjuk azonban, hogy a bírói döntések abban az esetben is megsértették Ügyfelünknek az Alaptörvényben rögzített öröklési jogát, valamint az Örökhagyónak az Alaptörvényben rögzített tulajdonjogát, ha a Jogegységi határozatot – a bíróságokra kötelező rendelkezésként – hibásan értelmezték. Ha ugyanis a Jogegységi határozat – a rendelkező részre és az indokolási része közötti nem teljes összhang miatt – csupán annyiban alkalmazható kötelezően a bíróságokra, hogy a tanúk személyének magából az okiratból – külön bizonyítás nélkül is – azonosíthatónak kell lennie, akkor meg kellett volna állapítani a bíróságoknak, hogy a tanú személye az okiratban szereplő pontos lakcím alapján azonosítható. Tehát a bírósági döntések márcsak ezért is az Alaptörvénybe ütközőek. Mindez természetesen nem változtat azon, hogy a Jogegységi határozat harmadik mondata ilyen értelmezés mellett is – mint a magánvégrendelet és az Öröklési szerződés alaki érvényességét kizáró új feltételt megállapító rendelkezés – alaptörvény-ellenes.
9. Kérelmünk eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c), illetve d) pontja, valamint az Abtv. 37. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 26. (1) bekezdése, illetve 27. §-a.
10. Előadjuk, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú, első fokon meghozott ítélete indokolásában helytálló megállapításokat is tartalmaz, amelyekkel a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítélete is egyetértett. Azonban az első fokon meghozott ítélet a Jogegységi határozat harmadik mondata alapján Ügyfelünk keresetét elutasította (ugyanúgy, ahogy a másodfokú ítélete is elutasította Ügyfelünk keresetét).
11. Az alkotmányjogi panaszban foglalt petítumot változatlanul fenntartva, **kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy**
- az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 37. § (2) bekezdése és 41. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a 3/2012. PJE számú jogegységi határozat harmadik mondatának alaptörvény-ellenességét, és határozzon annak megsemmisítéséről
  - valamint az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 43. § (1) bekezdése alapján, állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéletének – és ehhez kapcsolódóan a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú ítéletének – alaptörvény-ellenességét és határozzon annak megsemmisítéséről.

Kérjük továbbá a tisztelt Alkotmánybíróságtól, hogy döntése meghozataláig a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.224/2014/4. számú ítéletének – és ehhez kapcsolódóan a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.21.476/2013/17. számú ítéletének – a végrehajtását az Abtv. 54. § (4) bekezdése alapján felfüggeszteni szíveskedjen.

Budapest, 2015. április 27.

Tisztelettel,

Gutermuth Miklós Endre
jogi képviseletében

Gutermuth Miklós Endre
jogi képviseletében

